

Børnehuset Birkedal

**Pædagogisk læreplan for
Børnehuset Birkedal
*Evaluering 2023***

Hvem er vi?

Børnehuset Birkedal blev oprettet 1. juni 2001. Huset består af en vuggestueafdeling, med 38-39 børn i alderen 0-3 år fordelt på 4 stuer, og en børnehaveafdeling med ca. 56-60 børn i alderen 3-6 år fordelt på tre stuer.

De to afdelinger er fysisk forbundet af et alrum. Vi åbner og lukker i alrummet, og det bruges derudover som et ekstra legerum.

Børnehusets beliggenhed er ideel for udendørs aktiviteter. Vuggestuen har en legeplads, der er specielt indrettet til denne aldersgruppe, hvor der er nem adgang til børnehavens store legeplads.

Børnehaven har tre separate legepladser; en stor med cykler, bålplads m.m., en mindre græslegeplads med en forhindringsbane og en lille gårdhave, som er tilknyttet Valmuestuen. Vores inde- og uderum er opdelt i legezoner med henblik på, at børnene leger og lærer optimalt. Da tydelige afgrænsede rum hjælper barnet ind i en fordybet leg, fordi det er tydeligt, hvad man kan lege her, og der er et enkelt og overskueligt legemiljø.

Udover vores egne legepladser er der nem adgang til skov, sø og græsarealer.

Kendetegnene for vores profil er, at vi er et imødekommende børnehus med højt til loftet. Vi har mange bolde i luften, projekter forår og efterår, sommerfester med bestemte temaer, hvor hele huset er i gang i ugerne op til sommerfesten og koloniophold for de ældste børnehavebørn.

Vi bruger skov og sø og benytter os af tilbud i nærmiljøet fx biblioteket, ser film i Værløse Bio, museumsbesøg, besøg i Værløse kirke og meget mere.

Vi får børn fra lokalområdet og overvejende fra familier med mange ressourcer.

VI KLATRE I TRÆER

Indholdsfortegnelse

- Indledning og evaluering

I de to nedenstående afsnit beskriver vi igennem vores dagsrytmer 'Det fælles pædagogisk grundlag i Birkedal' ud fra disse begreber:

Barnesynet - Dannelse og børnene perspektiv - Legen - Læring - Børnefællesskaber - Pædagogisk læringsmiljø - Forældresamarbejde - Børn i udsatte positioner

- Vuggestuens dagsrytme
- Børnehavens dagsrytme

I dette afsnit har vi beskrevet Birkedals pædagogiske læringsmiljø via de 6 læreplanstemaer og ud fra nogle af de aktiviteter & traditioner, som vi har i Birkedal

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Bilag

- Eksempler på 'Venskabs-materiale'
- Eksempler Understøttende sprogmateriale
- Eksempler på 'Konflikthåndtering i børnehøjde'
- Eksempler på PEF'er (Furesøs planlægnings, - refleksions, - og evalueringsmodel), udarbejdet af personalet i Birkedal

Indledning

Evaluering af den styrkede læreplan 2020:

I løbet af de sidste 3 år, siden vi udgav vores første styrkede Læreplan i 2020, har vi specielt været optaget af at få ny viden om børns følelsesmæssige selvregulering – dette bl.a. via oplæg om ADHD og de 4 S'er: Selvværd, Selvtillid, Selvregistrering og Selvregulering.

Vi har drøftet børns behov for tryk tilknytning og det gamle børnesyn kontra det nye børnesyn – link www.christinaabildgaard.dk

Vi har haft fokus på at lave aktiviteter ud fra børnenes interesser (børnenes spor), udarbejdede masser af trivsel- og sprogvurderinger på børnene og arbejdede med Furesøs nye evalueringsskema (PEF) bilag s. 14

Ved gennemgang af stuerne PEF'er blev det klart for os, at et gennemgående træk var, at stuerne ikke fik færdig-evaluerede deres PEF'er.

Dette vil vi arbejde videre med, således at der sikres tid til at stuerne får evaluerede deres tiltag og refleksioner færdigt på fx personalemøder og ved indbyrdes sparring mellem stuerne.

Birkedals Læreplan fra 2020 er blevet læst kritisk igennem, og vi finder den ikke særlig læsevenlig og ikke specielt brugbar som et arbejdsredskab for personalet.

Dette vil vi gerne ændre på – vi vil derfor omskrive den nye Læreplan for 2023 på en sådan måde, at Birkedals praksis og dagligdag står mere tydeligt frem.

Personalet og forældrebestyrelsen har på interne møder i foråret 2023 godkendt dette og alle parter vil blive inddraget i det videre arbejde med vores nye evaluerede Læreplan 2023

I 2023-udgaven vil Birkedals pædagogiske grundlag udfoldes og beskrives omkring vores hverdag fra tidlig morgen til lukketid.

Og de 6 læreplanstemaer udfoldes og beskrives omkring de faste traditioner, som børn og forældre oplever i vores børnehus.

Dette håber vi vil give større mening, forståelse og viden om vores pædagogiske praksis i Børnehuset Birkedal til glæde og gavn for læserne og brugerne af vores Læreplan 2023.

Venlig hilsen

Tine Bjørn Koch / dagtilbudsleder

**& Christina Rossing og Tina Feuerlein
/ faglige fyrtårne**

Birkedals læreplan over Birkedals dagsrytme /hverdagsliv:

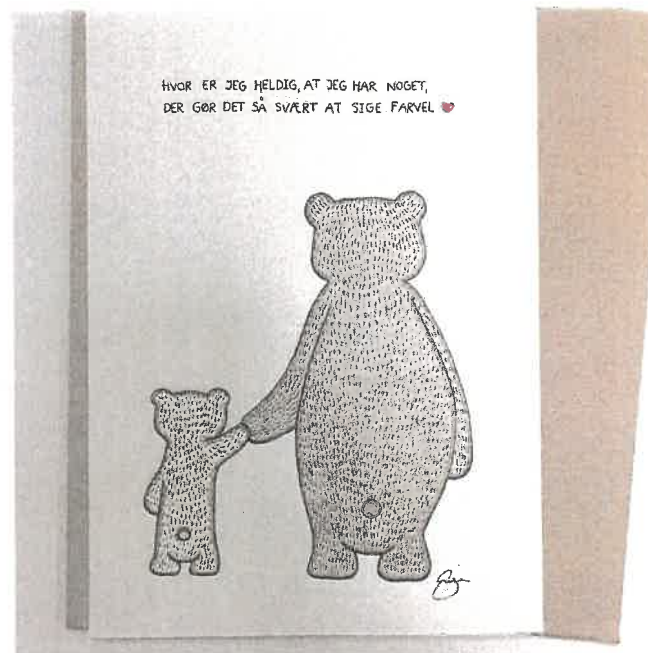
Vuggestuens dagsrytme

6.45-7.30: Morgenstund i alrum

To personaler åbner i alrummet og modtager løbende børn fra begge afdelinger. Efter aftale tilbydes nogle børn ind i mellem morgenmad i dette tidsrum. Et par børn har et morgenritual med at begynde dagen med et puslespil eller at tegne. På tværs af alder, køn og kultur kan små spontane børnefællesskaber opstå her. Andre børn støttes i at vinke farvel til forælder ved vinduet. En del børn går i gang med at lege i de forskellige legezoner. Her er høj grad af indflydelse på aktiviteter.

Vi tilstræber at alle børn skal føle sig set og forstået i overgangen mellem hjem og institution. Alle skal bydes velkommen med et "godmorgen". Særligt på spil for nogle børn i overgang fra hjem til institution, kan være at de reagerer følelsesmæssigt. I efteråret 2022 havde hele personalegruppen uddannelsesdag om "Selvregistrering og selvregulering". Børn i Birkedal tilstræbes derfor at få støtte af personalet til udvikling af netop selvregistrering og selvregulering.

Eksempel: Du græder. Du bliver ked af det. Så skal du skal trøstes. Personalet bliver i denne del af fasen indtil der kommer ro på barnets nervesystem. Herefter kan barnet inviteres til en bord-aktivitet, eller hjælpes ind i en leg.

7.30-8.00: Alrum del 2

Vi er fortsat i alrummet. En del børn afleveres i dette tidsrum. Yderligere to-tre personaler er mødt ind som bestræber sig på at indtage positionerne:

"Foran", ved eksempelvis at tilbyde en gruppe der endnu ikke er kommet i gang med leg, at få læst højt i sofaen.

"Ved siden af", ved eksempelvis at sætte sig ved børn der konstruerer fantasifulde tårne med klodser på tæppet og indgå på lige fod.

"Bagved", ved at observere om legen er god for alle. Om nogen har brug for hjælp til at blive inviteret/ selv at invitere sig ind i legen, eller om et barn er ok med at sidde alene i udkanten af legen og se på. Ved at være nærværende og fysisk tæt på, kan vi træde til ved behov for lidt støtte og guidning.

8-9: Stuerne åbner

Hver stue er nu bemandet med et personale og vi kan gå på egne stuer. Der hjælpes børn i gang med leg, som ikke selv aktivt ytrer sig verbalt eller nonverbalt. De ældste fører ofte egne ideer ud i livet, spørger om de må lege på gangen måske. Vi bestræber os på at lade børnene have stor grad af indflydelse. Stuernes indretning tilpasses efter børnegruppen. Puslespil kan peges på og udvælges, da motiver fremgår på galleri hylder. Biler, konstruktion, køkkenting og dukker har egne små zoner og kan tages frem af børnene selv. I takt med at der møder endnu et personale ind på hver stue, bliver børnenes muligheder for at udforske de øvrige stuer større. Hver stue kan noget særligt, som nogle børn får øjnene op for og derfor opsøger. Det giver muligheder for andre sociale kombinationer uden for egen stues gruppe sammensætning. Og bruges ind imellem som et greb af personalet hvis et barn mangler jævnaldrende på egen stue i en periode.

9-9.30 – Samling

Vi stræber her efter at give gruppen mulighed for følelsen af at høre til et fællesskab når vi kalder til samling. "Kom Mariehønevenner" eksempelvis. Så sætter vi os på puder på gulvet og synger sammen. Sange varierer alt efter årstid, traditioner og temaer. Vi bruger eksempelvis kufferter med konkreter i, som tilgodeser alles deltagelses muligheder- store som små. Vi øver at vente på tur og bliver opmærksomme på hinanden. Herefter sidder vi til bords og får lidt brød samt vand. I forhold til tidsrum samt formen ses her individuelle forskelle på stuerne.

9.30-10.30: Formiddag

Alle børn er nu mødt ind. Vi er oftest tre personaler på stuerne. De fleste stuer inddeler børnene i mindre grupper flere gange om ugen, for at øge muligheden for ro, fordybelse samt nærvær med en enkelt voksen. De voksne styrede aktiviteter som igangsættes afhænger af læreplanstemaer der er i spil, årstid, traditioner, vejr, eller behov enkelte børn/ børnegruppen kan have at der sættes fokus på.

Vi stræber efter at følge børnenes spor, dvs. gribe fat i det som optager dem, ved at veksle mellem at gå bag ved dem og observere, og ved siden af og lege med, til at indtage roller

hvor vi som personale går forrest og faciliterer, og udfordrer børnene.

På legepladsen tilstræber vi at støtte op om børns selvhjulpethed i garderoben. Ved at benævne hver enkelt beklædningsdel i den rækkefølge de skal på i, ved at guide hvordan man kan gribe det an, og ved at hjælpe til når det bliver for svært. Vi tilstræber at anerkende at heller ikke børn kan yde en topperfærelse hver dag ;-). Udenfor organiserer særligt de største vuggestuebørn sig hurtigt. Der kan opstå hurtige konflikter over eksempelvis nogle særlige cykler e.l. Personalets rolle er at hjælpe med at støtte, guide og evt. rammesætte her. De yngste kan have svært ved denne overgang mellem indeliv og udeliv. De kan reagere med store følelser. Personalets rolle her er at hjælpe børnene med at selvregistrere, samt selvregulere følelserne. Og inspirerer til leg når der er kommet ro på systemet.

I perioder har vi aktiviteter på tværs af stuer, som rytmik og naturuger mm. Disse grupper sammensættes med stor omhu. Og gruppens størrelse oplever vi også har væsentlig betydning for det enkelte barns udbytte. Ud over de nye udfordringer ift. selve aktiviteten, skal barnet også kunne indgå i nye relationer på tværs af stuer. Dvs. børn og børn i mellem, samt for nogle børn med ikke så kendte personaler. I forløb på cirka 6-8 gange over 2-3 uger. Derfor er det ikke alle de ældste i vuggestuen der nødvendigvis kommer med i naturuger, eller alle mellembørn i vuggestuen der tilbydes at komme på rytmik hold.

Vi har enkelte år haft årgange på tværs af stuer, der har været større og dermed har været muligt at planlægge som to sideløbende hold.

I perioder arbejder vi kreativt i tiden op til traditioner som fastelavn, påske og jul mm.

Det foregår både på de enkelte stuer, og ind imellem som aktiviteter på tværs af stuerne, inde i eksempelvis vores alrum.

Sideløbende med ovennævnte aktiviteter på tværs af stuer, foregår der andre aktiviteter på stuerne eller på legepladsen for de øvrige børn.

Indkøring af nye børn eksempelvis. Overgangen fra hjem til daginstitution kræver et meget tæt samarbejde forældre og personale i mellem. Vi sætter nogle mindre rammer op for den første tid så det ikke opleves for overvældende for det nye barn. En til to personaler går fra til dette nye møde, og vi præsenterer det nye barn for en lille udvalgt del af børnegruppen. Her er vi sammen i kort tid ad gangen de første dage. Vi arbejder på at lære barnet at kende, hvor barnet fortsat har sin forælder hos sig, og vi arbejder på at indgå i relation med barnet.

Sammen med forælder drøfter vi i hvilket omfang barnet kan klare at få udvidet den første time i daginstitution, til langsomt at udvide til en hel "arbejdsdag" for det nye barn. At knytte sig til nye mennesker, lade nye mennesker trøste sig og kommunikere behov, tager tid. Vi tror på at mange små succeser, dvs. mange korte besøg, er vejen til stor succes.

Derfor vil der også i dette tidsrum i perioder arbejdes med overgange for børn internt i Birkedal. Som udgangspunkt tilbydes børn et forløb på fire besøg i børnehaven i deres sidste to uger af deres vuggestueliv. Sammen med en kendt, tryk voksen fra vuggestuen deltager man i en samling på den kommende stue, man oplever at lege inde og ude, og man prøver at spise madpakke på sin kommende stue. Ud over disse planlagte besøg, bestræber stuerne selv at besøge børnehavens legeplads i det omfang øvrig planlægning tillader det, og som det kommende børnehavn barn har behov for.

De børn der ikke deltager i den pågældende dags planlagte aktiviteter, nyder som regel godt at pladsen der pludselig er. Af lydniveau der tydeligt ændrer sig til et andet leje, af legesager der pludselig er lettere tilgængelige fordi de ældste eksempelvis ikke har tilkæmpet sig de grønne cykler først. Oftest er der høj grad af selvinitieret lege. Personalet udvider måske med vand til sandkasse legen, hvis det er her de yngste udforsker. Eller barnet har sprog til at ønske vand i vandkander.

10.30-11.15: Frokost

Nu er det ved at være spisetid. Vi vasker hænder med børnene. De fleste stuer har lavet faste pladser til børnene. Forudsigeligheden kan øge det enkelte barns følelse af mestring - "Jeg kan", samt give ro til hele gruppen der nu er sultne, måske trætte. På nogle stuer dækker de ældste børn på skift bord eller henter madvogn. At udføre opgaver kan øge barnets følelse af at være vigtig, at barnet "kan". Vi spiser i mindre grupper med fokus på bl.a. selvhjulpethed. De ældste kan eksempelvis øve sig i at smøre selv, skære en kartoffel ud eller hælde vand op i kop med en lille kande. Dette varierer fra stue til stue. Kommunikation er også et fokus, samt børnedemokrati. De små peger måske på ost til en ostemad, og er aktivt medvirkende. Hvor

personalet kan bekræfte og give sproget, ved at nikke og sige " Du vil have ost". De store støttes i at forsøge at ytre sig verbalt om deres valg. Valg kan indimellem opleves svære og uoverskuelige. Her støtter vi op og afgrænser mulighederne med eksempelvis to forskellige mader som stilles foran barnet at vælge mellem. Ærgrelser kan komme til udtryk under måltidet. Måske kan et barn sagtens få to til tre leverpostejmadder, men ikke en fjerde fordi de øvrige venner også gerne vil nå at smage leverpostej. Vi bestræber os på at anerkende barnets lyst til flere madder med samme slags pålæg, og bekræfter gerne at det er rigtig ærgerligt- "øv". Igen hjælper vi barnet med at registrere følelsen og hjælper med at regulere den ved at trøste hvad enten det landede på ærgrelse eller ked af det. Barnet gives tid til at få ro i systemet, inden det er klar til at kunne vælge mellem andre typer pålæg.

11.15-12: Ml. frokost og putning

Efter frokost puttes de små som er overgået til en lur, udenfor i barnevogne. Andre små, som fortsat har brug for to lure, begynder måske at vågne i dette tidsrum. Oprydning og

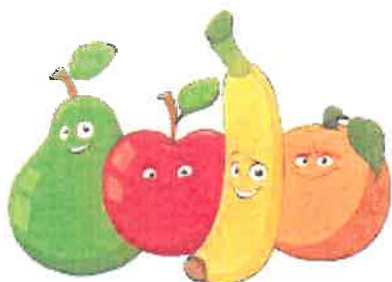
rengøring efter frokosten klares - måske med hjælp fra frivillige børn. Her foregår leg på gangen, og der støttes op om selvhjulpethed, samt renlighedstræning på badeværelset i små hold ad gangen. Personalet udleverer inspirations opstarts-materiale til renlighedstræning, når barnet er omkring de 2,6 år. Forudsat at barnet ikke allerede har smidt bleen. Her vil barnet opleve små, lave toiletter med skamler foran. Håndtag monteret på væg nogle steder, for at gøre det lettest muligt. Vi bestræber os på at gøre det at sidde på toilet til en hyggelig hverdags ting. Alle stuer i afdelingen har to toiletter ved siden, så venner kan øve sig sammen. Vi omtaler det, som så mange andre processer, at børnene øver sig.

De fleste af de ældste puttes i soveposer indenfor og der synges godnat sang.

Kl 12-14: Oppetid på Mælkebøtten

Oppetstuetid på Mælkebøttestuen. For de små der sover både formiddags og eftermiddags står den her på frokost. For de ældste børn der ikke sover middagslur, er her plads til selvinitieret lege, og de voksne bestræber sig på at indtage positioner som at gå ved siden af, dvs. lege med, eller gå bagved, dvs. observere og klar til at støtte op. Fra kl 12 er vi kun to personaler på hver stue og disse personaler afholder på skift deres pauser.

14-15: Eftermiddagsmåltid

De fleste vagn, får tøj på. De små puttes ofte igen i dette tidsrum. Eftermiddags måltidet med frugt og brød har ændret sig efter efterårets uddannelsesdag om selvregulering. Her havde personalegruppen efterfølgende en debat om regler for rækkefølgen på det børnene tilbydes. Brød først, frugt til sidst. Vi besluttede samlet at børnene godt må få sin lille portion frugt og brød samtidig. Hvorpå hver enkelt barn selv kan vælge rækkefølgen. Personalet undgår hermed at blive trange i deres interaktionsmønstre.

15-16.30: Eftermiddag

Selvinitieret leg inde eller ude, alt efter vejr. Børn afhentes løbende. Nogle gange er der brug for en hurtig snak forældre og personale i mellem. Der er 4-6 personaler i hele

afdelingen. Enkelte stuer lukkes. Vi forbereder stuer til rengøringen. Vi vasker tøj. Sætter opvaskemaskine i gang for sidste gang. Udvalgte børn deltager ind imellem i disse praktiske opgaver hvis kræfter er ved at være brugt op og man savner sin forælder lidt meget nu.

I vinter halvår bruger vi ofte gangen til leg på tværs af stuer. Om sommeren er vi ude så meget om muligt.

16.30-17: Afslutning på dagen

De få børn og voksne i Birkedal mødes i alrum i vinter halvåret, og på børnehavens legeplads når vejret er til det i sommer halvåret.

Den gode afhentning henstiller vi til tager 10-15 minutter, alt efter det enkelte barn/ børn hvis man skal i garderoben i begge afdelinger. Det sidste barn eller børn vil måske gerne have lov at vise sin forælder noget barnet har lavet eller er i gang med. Barnet kan have brug for at omstille sig til overgang fra institution til hjem.

Farvel, tak for i dag.

Vi ses i morgen

Birkedals læreplan over Birkedals dagsrytme /hverdagsliv:

Børnehavens dagsrytme

6.45 - 7.45: Morgenstund

To personaler åbner i alrummet og modtager løbende børn fra begge afdelinger. Efter aftale tilbydes nogle børn morgenmad i dette tidsrum. Flere børn har et morgenritual med at begynde dagen med et puslespil eller at tegne. På tværs af alder, køn og kultur kan små spontane børnefællesskaber opstå. Andre børn støttes i at vinke farvel til forælder ved vinduet. En del børn går selv i gang med at lege i de forskellige legezoner. Her er høj grad af medindflydelse på aktiviteter.

Vi tilstræber, at alle børn føler sig set og forstået i overgangen mellem hjem og dagtilbud. Alle skal bydes velkommen med et "godmorgen". Særligt på spil for nogle børn i overgang fra hjem til institution, kan være at børn reagerer følelsesmæssigt. I efteråret 2022 havde hele personalegruppen uddannelsesdag om 'Børns selvregistrering og selvregulering'. Børn i Birkedal tilstræbes derfor at få støtte af personalet til udvikling af netop selvregistrering og selvregulering.

Eksempel fra praksis: Du græder. Du bliver ked af det. Så skal du skal trøstes. Personalet bliver i denne del af fasen indtil der kommer ro på barnets nervesystem. Herefter kan barnet inviteres til en bord-aktivitet, eller hjælpes ind i en leg

7.45 - 9.30: Stuen åbner

Nu er der mødt en voksen ind fra alle stuerne og det er blevet tid til at gå på stuen. Børnene er med til at åbne stuen og finde legeremedier frem. Her tænker vi meget i at skabe en rolig og tryk stemning, med mulighed for selvorganiserede leg. Det er lige i denne alder, at vennerne begynde at

betyde meget. hvilket betyder at vi gennem hele dagen arbejder meget på at tydeliggøre og oversætte de sociale spilleregler, for at skabe mulighed for at børnene kan tilegne sig de social kompetencer for at kunne begå sig i børnefællesskaberne.

Der er som regel også et tilbud, hvor den voksen kan indgå i en leg/aktivitet (tegnebord, modellervoks osv.). Dog er det også på dette tidspunkt, hvor den voksne går til og fra børnegruppe, for at tage imod nyankomne børn og evt. modtage beskeder fra forældrene, plus huske at krydse børnene ind på Aula.

Gennem hele dagen bestræber vi os på, at understøtte og udvide børnenes initiativ og lægger stor vægt på deres medbestemmelse, så børnene oplever at have indflydelse på hvilke lege og aktiviteter løbet af dagen.

9.30 - 10.45: Formiddag

Nu er alle børn og voksne mødt ind. Vores voksenstyrede aktiviteter går i gang nu. Aktiviteter som

rytmik, krop & bevægelse, dialogisklæsning, fri for mobberi forløb, fødselsdags fejring, fugletema, fællessamlinger for hele huset til påske og jul osv. eller tage på tur ud af huset, fx til skoven, på biblioteket, Furesø Museet, skolelandbruget "her bor jeg tur", legepladser i nærområdet, kulturhuset i Farum, fødselsdagsfest, cykeltur og meget meget mere 😊, her er vi meget opmærksom på formål, gruppens størrelse, sociale kombinationer.

Det pædagogiske personale positionere sig i forhold til børnene – her med at vi har en rolle - foran, ved siden af, bag ved barnet – (bilag nr. 3) gemmen hele dagen for at støtte barnet bedst i deres udvikling - afhængig af barnet, situationen og konteksten.

Da vi er flest voksne om formiddagen, så giver det også mulighed for, at vi kan opdele børnene i mindre grupper. Vi oplever, at denne opdeling giver mere nærværende voksne, understøtter børnefællesskabet og er med til at alle børn udfordres på deres niveau og evner.

10.45 - 12.00: Frokost

Nu er det blevet spisetid.

Der er lidt forskel på, hvordan vores rutiner på de forskellige stuer er omkring frokost.

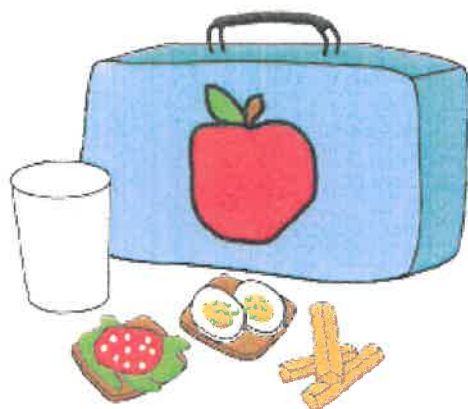
Dog arbejder vi alle med, at børnene har faste siddepladser - det er med til at skabe tryghed og forudsigelighed for børnene, og det giver også mulighed for, at vi kan arbejde med relationerne mellem børnene. Plus at de voksnes placering på skal være med til at kunne understøtte den gode samtale og dannelse omkring spisningen.

Forældrene i børnehaven ved valgafstemning valgt at give børnehaven børnene en madpakke med hjemmefra. Det oplever vi, at det har stor værdi for børnene, og er med til at skabe en tryghed for barnet (fortællingen om noget hjemme fra) Vi oplever også, at det skaber en større fleksibilitet for vores aktiviteter og frigiver ressourcer, da vi nemt kan klargøre frokosten, også hvis vi pludselig vil på en tur ud af huset.

Vi arbejder med selvregulering under måltidet, med at øve børnene i at mærke efter fx hvad har de lyst til & om de er sultne eller hvornår de er mætte. Det gør vi ved at de selv bestemmer, hvad de vil spise og hvornår de er færdige. Både inden, under og efter spisetiden har vi har mange gode snakke om, hvad kroppen har brug for, og hvad der er i deres madpakker. Vi starter oftest med stilletid – ca. 5 min, hvor man lige kan finde roen og samle sine tanker igen efter formiddagens lege.

Når stilletiden er slut, bruger vi frokosten til mange gode snakke om fx. hvad der rør sig i børnegruppen, hvad der sket i weekenden, hvad har du leget i dag? Og meget andet. Det skaber en god stemning og øver børnene i at vente & give plads til at lytte til hinanden og kan også styrke nye relation mellem børnene.

Hvis et barn bliver meget hurtigt færdig med at spise holder vi bordskik til et par stykker er færdige, mens vi snakker videre for at skabe ro til måltidet. Efter spisningen har børnene muligheder for at kigge lidt i bøger eller lege med magneter. Inden de enten skal ud og lege på legepladsen eller sove til middag.

12.00-13.40: Sovetid eller på legepladsen

Efter frokost er det blevet tid til at sove til middag eller komme udenfor for at lege.

Før vi skal ud og lege, skal alle børn lige tisser af. Børnene er forbi toilettet flere gange i løbet af dagen – fx inden formiddagsaktiviteterne, inden frokost, inden vi går ud og leger eller sover og inden frugtspisningen om eftermiddagen. Dette giver mulighed for at opbygge gode toilet-vaner og øge børnenes ro og fokus på det næste der skal ske.

Solsikken og Anemonen arbejder meget med renlighedstræning og dannelse omkring toilettets rutiner. Derfor er der en voksen med ude på toilettet, som guider og hjælper ved behov. Valmuen (før-skolestarterne) arbejder ud fra, at børnene er mere selvstændige, og kan klare toilet besøgene selv – og børnene får hjælp ved behov.

Børnenes selvhjulpethed styrkes og øves hele dagen. Vi arbejder med at skabe rum for selvhjulpethed fx når børnene skal have tøj af og på. Sove-børnene tager selv tøj af, vi hjælper eller guider barnet ved behov. Børnene ligger selv tøj i deres egne stueskuffe, mens de voksne

finder soveposerne frem. Her tænker vi i, at børnene har faste sovepladser ud fra relationer og behov for hjælp fra den voksne til at finde ro. Lyset bliver slukket og afslapningsmusik bliver sat på, for at mindske larmen fra legepladsen og er med til at skabe ro og tydelig - sætte en ramme omkring, at nu er sovetimen gået i gang. Den voksne sidder ved børnene ca. 45 min. eller til de er faldet i søvn. De børn som ikke er faldet i søvn komme med ud på legepladsen.

Imens i garderoben med de børn som ikke sover, og som skal på legepladsen... her arbejder vi også med selvhjulpethed, vi bruger piktogrammer ud fra vejruddisgen - hvilke og hvor meget tøj man skal have på. Det giver børnene mulighed for en øget selvstændighed, da de selv kan orientere sig, og ikke har brug for en voksen. Vi arbejder ud fra, at børnene kan selv og støtter og vejleder ved behov. Her arbejder vi også meget med at sætte ord på, hvad barnet næsten kan mestre selv, guide videre og sætte ord på når det lykkes!

På legepladsen er der mange muligheder for lege - også på tværs af stuerne. De voksens roller på legepladsen er både at sikre at legene opleves positiv for alle børnene ved at støtte, guide og rammesætte legene fx med legetøj og skabe fælles legefotællinger.

Ved at de voksne er nærværende og fysiske til stede omkring børnene skabes en leg alle kan være med til. En voksen skal så være "praktisk hurtigløber" som kan hjælpe ved behov fx toilet besøg, tørre næse eller trøste hvis et barn har slået sig.

13.40 - 15.00: Frugtcafe/frugt

Nu er det blevet spise tid igen. Det betyder at ca. kl. 13.40 begynder vi at rydde op på legepladsen, alle hjælper til med at få legetøjet tilbage på plads. Og samtidig begynder en voksen at gøre

klar til frugt, sammen med de børn som gerne vil hjælpe. Igen har forældrene smurt en lille madpakke som hentes i køleskabene og drikkedunkene bliver fyldt op igen med vand.

Solsikken og Anemonen har frugtcafe sammen i alrummet. Det giver mulighed for, at de gode relationer, som er opstået på legepladsen kan fortsætte, da man i frugtcaféen har mulighed for selv at bestemme, hvor man vil sidde. Der er kun en voksen i frugtcaféen, og der lægges op til, at det er børnenes café hvor de har en hyggestund sammen.

Det er også nu sovebørnene vågner og står op og kommer i tøjet.

Valmuen har frugt på deres stue, som en samling. De bruger samlingen op til frugten, til at snakke om de temaer som de arbejder med pt. og højtlesning fra en relevant bog, som egner sig til de 5-årige – de synger sange, har mindfulness og meget andet. Børnene bliver øvet i at huske og lytte godt efter.

15.00 - 16.00: Eftermiddag

I børnehaven er der en voksen tilbage på hver stue efter kl. 15. Så her har vi mange opgaver 😊 - vi skal understøtte og beskytte børnenes selvorganiserede leg. Hjælpe med toiletbesøg. Skabe mulighed for leg/aktivitet, også gerne en aktivitet, som man som voksen kan gå til og fra til, men som giver mulighed for at alle kan være med til - fx tegnebord eller modellervoks eller lignende, da mange af børnene blive hentede i dette

tidsrum. Vi bestræber os på løbene/daglig kommunikation med forældrene, når børnene bliver hentet fx en fortælle om gode/givtige lege / relationer, som vi har set i løbet af dagen.

Det er med til at styrke lege relationer mellem børn og det store børnefælleskabet, eller hvis der har opstået andet i løbet af dagen, som man har brug for at dele med forældrene.

16.00 - 17.00: Afslutning på dagen

Den sidste time i dagtilbuddet - kun en time til vi lukker, og mange af børnene og de voksne er allerede gået hjem.

Det er blevet tid til at stuerne samles i alrummet. Der skal ryddes op på vores stuer dvs. vi sætter legetøjet på plads i de forskellige zoner, så vi kan blive inspireret og motiverede til leg igen i morgen, når vi møder ind på stuen.

Når vi samles i alrummet giver det mulighed for at leg på tværs af stuerne, og de voksne kan hjælpe hinanden med de forskellige roller, som vi skal udfylde: nærværende voksen, rammesættende, samtaler med forældrene, feje gangen, tømme skraldespandene og mm.

Vi oplever, at børnene godt kan lide det skift af rum og muligheder. Men også at de kan have brug for ro og mulighed for en historie, eller en anden stille aktivitet - gerne med en voksen 😊

Tak for i dag

Vi ses i morgen

Læreplanstema

”Alsidiig personlig udvikling”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Pædagogisk mål for læreplanstemaet:

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og til knytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering

Beskrivelse af traditionen:

Samling

Fællesskab.
 Deltagelse.
 Vente på tur, give plads til andre.
 Tør bidrage.
 Lytte, koncentration.
 Vedholdenhed.
 Genkendelighed.
 Understøtte læring.

Hvilke andre læreplanstemaer er også i spil?

- Kultur, æstetik og fællesskab :
sang højtlesning, musik
- Krop og bevægelse :
Yoga, sanglege
- Sprog og kommunikation:
lytte og bidrage, rim, sang mm.
- social udvikling :
- Fællesskab – give plads, lytte
- Natur, udeliv og science – efter emne.

Hvordan sikrer Birkedal, at det pædagogiske læringsmiljø opfylder de to mål?:

- vi sidder i en cirkel, skaber ro og fordybelse anerkender barnets ønsker om deltagelse.
- Talesten / række hånden op, det giver mulighed for at alle får plads og mulighed for at øve sig i at ytre sig i fællesskabet.
- Vælge sang – anerkendelse af barnets input
- Positiv tilgang
- Flexibilitet, forskellige behov, alder & modenhed.
- Ritualer.
- Temaer, årstider, traditioner.

Dato juni 2023

Læreplanstema "Social udvikling"

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Pædagogisk mål for læreplanstemaet:

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Beskrivelse af traditionen:

Vuggestuen arbejder med et forløb som hedder "Bamse-venner" – som omhandler en venskabs-bamse, Vimse, som kommer med børnene hjem på skift.

Både vuggestuen og børnehaven arbejder med *Fri for mobberi*, som er et forbyggende anti-mobbe-program for 0-9 år. Her arbejdes der ud fra værdierne tolerance, omsorg, respekt og mod over for hinanden.

Hvilke andre læreplanstemaer er også i spil?

Krop, sanser og bevægelse – igennem massagen udvikles barnets mestring af kropslige/sanselige indtryk og udtryk og styrker sin evne til at aflæse og forstå andre børns gestik, mimik og kropslig udtryk. Alsidig personlig udvikling – øget mulighed for at udtrykke følelser og håndtere konflikter. Som giver øget deltagelsesmuligheder i fællesskabet.

Hvordan sikrer Birkedal, at det pædagogiske læringsmiljø opfylder de to mål?:

Ud fra værdierne tolerance, omsorg, respekt og mod over for hinanden, skabes der gode deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaberne.

Børnene øves i at sætte sig ind i andres og egne følelser gennem historier og billeder. Dette giver et fællesprog omkring fællesskabet, som vi kan bruge gennem hele dagen.

Der bliver sæt ord på hvordan man kan være en god ven.

Der bliver skabt grupper ud fra sociale relationer.

Børnene giver hinanden massage, ud fra en historie, som den voksne læser op.

Det er med til skabe rum for fortrolighed og tryghed.

Hvert barn får deres egen en bamse-ven, som de kan kramme og bruge ved behov.

Dato Juni 2023

Læreplanstema

"Kommunikation og sprog"

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Pædagogisk mål for læreplanstemaet:

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Beskrivelse af traditionen:

Dialogisk læsning

UGLE - 5 turstagninger

SSKAN

Barnets sproglig udvikling i Birkedal.

Sprograppen.

Se bilag under 'Understøttende sprogmateriale'

Hvilke andre læreplanstemaer er også i spil?

Social kompetencer -

F.eks. Barnet kan deltag i samlingen og give udtryk for sin mening. Være fælles om noget med andre børn. Lege rollelege og forhandle i legen.

Hvordan sikrer Birkedal, at det pædagogiske læringsmiljø opfylder de to mål?:

- Vi sætter ord på de ting vi oplever og ser.
- Vær i børnehøjde og lytte til, hvad børnene fortæller og udvider – den gode samtale.
- Giver os tid til at lytte og tager børnene alvorligt.
- Ud fra de sociale kompetencer, sammensættes der små grupper, til dialogisk læsning.

Dato Juni 2023

Læreplanstema

”Krop sanser og bevægelse”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Pædagogisk mål for læreplanstemaet:

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop. Herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Beskrivelse af traditionen:

Rytmik / Krop & bevægelse

Hvilke andre læreplanstemaer er også i spil?

Social udvikling – fællesskabsfølelsen i legene/øvelserne styrkes relationerne mellem børnene.

Alsidig personlig udvikling

Hvordan sikrer Birkedal, at det pædagogiske læringsmiljø opfylder de to mål?:

Både vuggesten og børnehaven arbejder med forløb med bevægelse. Her er der særligt fokus på grov motorisk og sanselig udvikling. Gennem øvelser og bevægelseslege, skaber vi mulighed for at børnene kan bruge kroppen opleve glæden ved bevægelse, og blive mere modige og fortrolige med deres motoriske kunnen. De voksne samsætter en mindre gruppe, ud fra motoriske forudsætninger og sociale relationer.

De voksne planlægger forløbet, men med mulighed for justeringer f.eks. efter børnenes behov, interesser eller ønsker.

Vi afslutter med afslapning og ro til sidst hver gang, som gør børnene mere bevidste omkring deres krop og sansesystem.

Dato juni 2023

Læreplanstema

"Natur, udeliv og science"

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af et bæredygtig udvikling.

Pædagogisk mål for læreplanstemaet:

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaring med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Beskrivelse af traditionen:

I løbet af forår/sommer og efterår har vi især fokus på natur-pædagogiske aktiviteter.

Vi benytter naturen til ture og fælles oplevelser.

To gange årligt har vi naturuger 3-4 uger forår og efterår. Her har vi et særligt fokus på naturen.

Naturugerne er for alle børnehavebørn og de ældste børn i vuggestuen.

Vi går på ture til skov, sø og mose, hvor vi sammen oplever og undersøger naturen.

Vi har skriftende temaer der rammer børnenes interesser, nye oplevelser som gør børnene nysgerrige på at udforske og undersøge.

Samtidige bliver vi sammen mere modige og får lyst til endnu mere natur og science.

Eksempler på temaer:

Bi-projekt, Sanser i naturen, Det spirende forår, Krible krable dyr, Spireforløb, Naturfolket og Sneglen.

Hvordan sikrer Birkedal, at det pædagogiske læringsmiljø opfylder de to mål?:

- Forud for naturugerne har personalet møder med forberedelse og planlægning af tema, gruppesammensætning og oppakning.
- Vi voksne går foran, ved siden af og bag ved, når vi sammen med børnene går på opdagelse i naturen.
- Vi undrer os sammen med børnene, er nysgerrige på hvad vi oplever og sanser.
- Vi leger "miniforskere" og undersøger årsag, virkning og sammenhænge i naturen.

Hvilke andre læreplanstemaer er også i spil?

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Krop, sanser og bevægelser

Dato – juni 2023

Læreplanstema

"Kultur, æstetik og fællesskab"

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Pædagogisk mål for læreplanstemaet:

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og til knytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering

Beskrivelse af traditionen:

- Fastelavn
- Påske
- Sommerfest
- Halloween
- Jul
- Koloni

I Birkedal understøtter vi kulturelle traditioner og respekterer andre kulturer. Vi fejrer fastelavn, påske, jul, Birkedals årlige sommerfest, fødselsdage og i børnehaven fejrer vi Halloween.

I forbindelse med traditioner optræder børnene - fx går de ældste børn Lucia. Her er der plads til, at børnene er medbestemmende omkring deres rolle, og hvor meget de vil deltage.

Ofte har vi fællessang i alrummet og kreaværksteder op til en tradition, hvor vi alle eller en gruppe mødes.

De ældste børn i børnehaven (Valmuen) kommer hvert år i juni på koloni med 2 overnatninger.

Hvordan sikrer Birkedal, at det pædagogiske læringsmiljø opfylder de to mål?:

- A) Børnene tilbydes medbestemmelse i eksempelvis rollerne ved optræden og hvor meget de vil deltage. Nogle børn kan komme med forslag verbalt, hvor personalet skal mere på opdagelse med de yngste børn

Hvilke andre læreplanstemaer er også i spil?

- A) Alsidig personlig udvikling
- B) Kommunikation og sprog
- C) Pædagogisk dokumentation

- efter deres tegn på interesse i form af pegen eller begejstrede udtryk.
- B) Nye ord præsenteres for børnene passende til hver enkelt tradition for eksempel til jul, nissen og til påske, påskeharen osv. Der reflekteres over ordvalget til sangene til de forskellige traditioner.
  - C) Dokumentationsprocessen: en aktivitet med og for barnet og barnets forældre.
Vi oplever, at barnet stolt kan fremvise dokumentationen, og huske det. Når der udarbejdes collager medtages udsagn og refleksioner fra børnene.

Dato – Juni 2023

Bilag "Venskabs-materiale"

Kære forældre 😊

Vi har altid fokus fællesskaber og venskaber.

Selvom mange børn under 3 år er mere optaget af, hvad de leger med end hvem de leger med, er det alligevel en god ide at starte tidligt med at skabe grobund for venskaber og trygge fællesskaber.

Når man støtter børnene i at hjælpe hinanden, dele med hinanden og lege sammen styrker man børnenes fællesskabsfølelse, og klæder der hermed på i forhold til fremtidige venskabsrelationer.

På Loppestuen har vi vores ven bamse som hedder Vimse. Børnene får på skift Vimse med hjem, samt bamses kuffert. Denne indeholder følgende:

Bamses vennebog. En fotobog med billeder af alle vennerne på stuen eller et vendespil.

Bamses rejsebog. En mappe med chartek til papir hvorpå vi vil bede jer forældre om at skrive lidt om bamses oplevelser når den er på besøg hjemme hos jer. Her har vi voksne noget at støtte os til når jeres barn skal fortælle i gruppen til morgensamling næste dag. Det er også meget fint hvis der er billeder eller barnet har lyst til at tegne lidt til fortællingen.

Bamses vennesang. Den er i meget velkommen til at synge derhjemme sammen 😊

Vendespil, med billeder af vennerne fra stuen.

En del af formålet med bamse er at lære barnet:

At være en del af gruppen / fællesskabet.

At dele med andre og vente på tur.

At være hjælpsom og omsorgsfuld.

At skabe sammenhæng mellem hjem og vuggestue, alt sammen ud fra det enkelte barns alder og udvikling.

Håber i har lyst til at dele dette fokus med os.

Hilsner personalet på Lopperne ;-)

Om det at være en god ven!

"en god ven vil gerne lege med mig"

"en god ven vil lege de samme ting som mig"

"en god ven bliver glad for at se mig"

"en god ven driller ikke"

"en god ven er sød"

"en god ven trøster, hvis jeg er ked af det"

Barnets sproglige udvikling i Birkedal

Sproglig stimulering

Sproget er en meget betydningsfuld del af barnets leg og liv. Derfor bør man være opmærksom på at stimulere børns sproglige udvikling i alle sammenhænge, hvor der viser sig mulighed for det.

Børn skal se, lytte, føle, opleve og derefter tale – sætte ord på det de har set, følt, lyttet til, oplevet.

Ved at høre sproget omkring sig, opsamles et passivt ordforråd, som efterhånden, som barnet får lejlighed til at anvende ordene, bliver til et aktivt ordforråd. Jo mere barnet hører, jo mere det anvender sproget, jo mere vil dette sprog være forudsætning for og bidrage til, at barnet får hold på flere og flere begreber. Barnet får langsomt sat ord og billeder på verdenen omkring sig.

Den sproglige udvikling kan styrkes ved at lytte og fortælle hinanden om oplevelser, tanker og følelser. Fx ved madlavning, ture, højtlesning, rim og remser, film samt sange specielt beregnet for barnets alderstrin/udviklingstrin, så barnet kan forstå, hvad det synger/der bliver sunget om.

Den sproglige udvikling er grundlæggende for barnets parathed som læser. Furesø Kommunes institutioner har talepædagoger tilknyttet.

Hvordan gør vi?

Vi lytter til børnene, er opmærksomme på at give dem tid til at forklare, inden vi svarer. Vi lærer børnene at lytte, herunder at ikke afbryde andre børn eller de voksne mens de taler. Vi er opmærksomme på vore egne og børnenes kropssprog. Vi synes, at det er meget vigtigt at have øjenkontakt.

Børnene får hjælp til at sætte ord på deres følelser og tanker. Vi både hjælper og opfordrer dem til at bruge sproget til konflikt løsning.

I hverdagen er vi meget bevidste om at skabe rum og ro til samtale – f. eks omkring bålet, og ved frokostbordet.

Vi læser højt for børnene, i små grupper i løbet af dagen i sofaen, og nogen gange mens vi spiser frokost eller frugt.

I det daglige er vi opmærksomme på at sætte ord på de ting vi gør og har omkring os. F.eks. når vi bager boller, snakker vi om gær, mel, kerner, at ælte og hæve m.m.

Vi spiller spil med børnene.

Ved rullebords dækning hjælper vi børnene at tælle tallerkener, og glas.

Vi giver børnene en forståelse for "fagsprog" om forskellige emner/temaer, dette sker specielt meget ved projekter, for eksempel om dinosaurer, kryb og kravl eller HC Andersen.

Det at vi har forskellige måder at udtrykke os på og det at vi læser mange forskellige bøger højt, giver børnene mulighed at høre sproget brugt forskelligt.

Børnene opfordres/hjælpes til at skrive deres navn på tegninger.

De har navn i stedet for symboler på deres garderobepladser og skuffer.

Der hænges "Tillykke" skilt op på flaget ved mærkedage.

Barnets sproglige udvikling i Birkedal

Vi leger selv med sproget og opfordrer også børnene til det, ved at fortælle og læse rim og remser.

Vi har rytmik for de mindste børn hvor de oplever rytmen i sproget, og glæden ved at synge. I vuggestuen synges der til hverdag, når vi samles hver morgen.

Der er altid papir og blyanter fremme og mange gange eksperimenterer børnene med lege- skrivning.

Vi mener, at vi i vores daglige arbejde kommer godt rundt om sproget.

Vi tænker i den gode samtale med 5 turtagninger, og at børnene bliver godt stimuleret på dette område.

Der ud over kører vuggestuen sprogforløb forår og efterår med et mindre antal børn, som pædagogerne selv forbereder.

I børnehaven på Solsikken og Anemonen med de yngste børnehavebørn arbejdes der meget med dialogisk læsning.

På Valmuen med de ældste børnehavebørn bliver børnene præsenteret for et sprogforløb med udgangspunkt i FILUR-hæfterne og de tilhørende billedbøger.

Filur er et pædagogisk tilrettelagt forløb med afsæt i dialogisk læsning af fem populære billedbøger målrettet de ældste børnehavebørn. Udgangspunktet er en legende tilgang til læring med fokus på børnenes skoleparathed og alsidige udvikling.

Filur Min Egen Bog indbyder børnehavebarnet til at tegne, lime og skrive. Her er aktiviteter, som stimulerer barnets iagttagelsesevne, koncentrationsevne, begrebsforståelse, billedsproglige kompetencer og fortælleevne.

Hvad vil vi opnå?

Vi vil gerne opleve at børnene har et ordforråd og erfaringer som gør dem i stand til at kommunikere. Det vil sige, at de kan udtrykke deres egne tanker og behov, sige til og fra, og også lytte til andres behov og meninger og vi forventer at børnene i Birkedal stifter deres første bekendtskab med skriftsprog og tal.

Dit barn skal sprogvurderes

For at sikre at alle børn trives og udvikler sig så godt som muligt, arbejder vi målrettet med tidlig opsporing i Furesø Kommune. Det vil sige, at vi i dagtilbuddet benytter os af nogle værktøjer for så tidligt som muligt at kunne opdage og hjælpe, hvis et barn måske ikke trives og udvikler sig i sin hverdag. Et centralt værktøj til tidlig opsporing er en sprogvurdering, når et barn fylder to år.

Tidlig fokus på kommunikation og sprog er vigtig, fordi børn bruger deres sprog til at udtrykke tanker, behov og følelser, til at opbygge og fastholde leg og venskaber og til at lære om verden. Det er også rigtig vigtigt, fordi et godt sprog i en tidlig alder hænger tæt sammen med, hvordan børnene senere klarer sig i skolen.

Sprogvurderingen foregår ved, at vi observerer dit barns kommunikation og sprog i hverdagen, f.eks. mens det leger, til måltiderne, til samling osv. Barnets færdigheder bliver vurderet med "SprogTrappen", som bl.a. ser på barnets sprogforståelse, og på hvad barnet selv kan sige. Der bliver også kigget på, hvordan barnet leger, barnets opmærksomhed og på hvordan barnet generelt er i kontakt og samspil med andre børn og voksne.

Hvis vi ser, at dit barn har behov for særligt fokus på nogle områder, vil du blive kontaktet, og vi vil tale om, hvad der i fællesskab kan gøres for at hjælpe barnet hjemme og i dagtilbuddet.

Hvis du har brug for at få mere viden eller har spørgsmål om sprogvurderingen, er du velkommen til at henvende dig til os.

Mange hilsner fra personalet

Dialogisk læsning

FØR LÆSNINGEN

- Læs bogen og dan dig et billede af, hvad du vil tale om og spørge ind til i historien.
- Gør læsningen til noget trygt og særligt.

- Præsenter bogen for barnet: Tal om forsiden og bagsiden og fortæl, hvem der har skrevet og tegnet bogen.
- Stil åbnende spørgsmål til bogens udseende.
- Lad evt. barnet sidde med en genstand som har en særlig betydning i historien.

UNDER LÆSNINGEN

- Lyt til barnet og vær åben for spørgsmål undervejs. Når barnet stiller spørgsmål, så stop op og besvar.
- Følg barnets nysgerrighed. Vær nærværende, spørg ind til barnets interesse og vent på barnets svar. Lyt til svaret og inddrag det så vidt muligt

- Gør barnet til medfortæller.
- Ved genlæsning: opfordr barnet til at fortælle det, det kan huske, fx ud fra billederne. Hjælp barnet til at sætte ord på fortællingen, hvis det ikke kan huske de rette ord og vendinger. Forklar de ord barnet ikke kender i forvejen og tilføj gerne ny viden.

EFTER LÆSNINGEN

- Snak med barnet om indholdet også efter at bogen er lukket. Brug de nye ord, som bogen indeholder - jo flere gange barnet hører ordene, jo større sandsynlighed er der for at det husker dem og selv anvender dem.

Opmunter til samspil i en gruppesituation

I enhver gruppe vil du opdage, at der er nogle børn, som ikke er en del af gruppen. Selvom de fysisk er til stede i gruppen, er de ikke en del af aktiviteten eller en del af samspillet med dig eller andre i gruppen. Disse børn har brug for samme muligheder som andre til at udvikle sproglige og sociale færdigheder. De har brug for, at du hjælper dem ind i samspillet.

For at hjælpe børn til at indgå i samspil i en gruppe – brug **SSKAN** med 5 vigtige skridt:

1. **S**må grupper er bedst
2. **S**æt en passende aktivitet i gang
3. **K**onstater hvert barns involveringsniveau
4. **A**nvend passende kommunikation i forhold til børnenes behov
5. **N**u holdes samspillet i gang!

Bilag "Konflikthåndtering i børnehøjde"

Konflikthåndtering i børnehøjde

- Når du har med især vuggestuebørn og de allermindste børnehavebørn at gøre, er det vigtigt, at der er overensstemmelse mellem det, du siger med munden og det, du udtrykker med din krop. For 3-årige og derunder, er kropssproget fra den voksne det mest indtryksfulde. F. eks kan du ikke forlange, at børnene skal sidde stille ved bordet, mens du selv farer rundt og ordner alskens ting.
- Børnene er ikke "uartige", men har en alder, hvor eksperimenter og afprøvning er i højsæde. Dvs. det er ikke et udtryk for et dårligt motiv, der styrer det lille barns handling. Her kan du ryste på hovedet, fjerne barnet fra handlestedet, knytte evt. enkelte ord til, "nej, du må ikke".
- Er du på lang afstand af barnet, kan en talestrøm fra dig, derimod være med til, at forstærke den igangværende uheldige handling. Så **gå hen til begivenhederne**, hvis du mener, at du er nødt til at gribe ind.
- Giv megen opmærksomhed til de gode og positive handlinger børnene udviser og lad disse handlinger få overvægten af din opmærksomhed. Alle børn ønsker opmærksomhed, så de vil snart finde ud af, hvilke handlinger **du** har fokus på og agere derefter.
- Hvis du oplever at være i tvivl om, hvordan du skal håndtere et barn, eller du undres over noget barnet gør eller siger, så skal du **ALTID søge vejledning hos en pædagog fra barnets stue eller anden nær voksen, som kender barnet.**

Her er en guide til, hvordan vi forventer, at det pædagogiske personale forholder sig:

1. -når et barn bliver slået, skubbet, bidt, drillet m.m. trøster vi barnet og sætter ord på det, der er sket og de følelsesudtryk, vi ser hos barnet
2. -når et barn slår, skubber eller bider sætter vi os i børnehøjde, søger øjenkontakt og fortæller barnet, at det ikke er i orden. Vi sætter ord på de følelser og reaktioner, vi ser hos de involverede børn. Vi viser børnene, hvordan de kan kontakte de andre børn på en positiv måde.
3. -når et barn kommer i konflikt, og ikke selv kan komme ud af konflikten, hjælper vi barnet gennem konflikten ved fx: a) få børnene til at se muligheder i hinanden, b) tilbyde noget andet legetøj, c) komme med alternativer til en ny leg, d) eller ved at aflede opmærksomheden til noget andet.
4. -vi lærer børnene at sige fra over for hinanden ved bl.a. at lære dem at sige 'stop' og 'hold op' og 'jeg vil ikke have det' samtidig med, vi løfter en hånd op med stop-tegnet. Tegnet lærer det lille barn hurtigt at forstå, og ordene begynder børnene selv at bruge i takt med sprogtilegnelsen.
5. -vi hjælper børnene med at få øje på hinanden og hinandens ressourcer.

6. -når vi planlægger ture og aktiviteter, er vi opmærksomme på børnenes (spirende) venskaber og støtter op om dem.
7. -vi lærer børnene at vente på tur i hverdagssituationer. Bl.a. når vi sender vand/mælk rundt og i garderoben.
8. -vi er bevidste om indretning, opdeling i små grupper/legezoner, brugen af lokaler og fordeling af voksne i både vuggestuen og børnehaven, så omgivelserne giver de bedst mulige betingelser for, at børnene kan opleve frirum, fordybelse, konstruktive lege og venskaber.

Furesøs planlægnings-, refleksions- og evalueringsmodel

Pædagogisk forløb:	Frokost måltidet		
	Start:	Jan 23	
Print/gem uden kommentarer: Gennemse/Registrering, vælg: ingen markering	Afsluttet:		

Beskrivelse:

Børnegruppe:	loppestuen
Voksne:	Marianne R Marianne J og Maria
Udgangspunkt for pædagogisk forløb:	Vi deler børnene op i 2 mindre grupper, for at skabe ro, nærvær og fokus på selvhjulpethed ud fra alder og udvikling.
Læringsmiljøer:	<p>De 3 ældste børn sidder ved 1 bord, med 1 voksen. På skift er et af de ældste børn med ude i køkken, for at hente madvogn. Fortæller alene eller sammen med voksen, hvad vi skal have at spise. børnene hældervand op i egen kop og smører med lille kniv på rugbrød. Fortæller hvad de gerne vil have, samt mere mad, mere vand. Under måltidet snakker vi om hvilket pålæg de gerne vil vælge. Sætter ord på hvad vi spiser, farver, sund mad, m.m. dagens aktiviteter og hvad der rør sig i børnegruppen. De 6 mindre børn sidder ved 1 bord, med 2 voksne. Fortæller med pegegestik. Fakter og ord, hvad de gerne vil have, samt Mere mad, mere vand. Ligeledes kommunikerer om dagens aktiviteter, og hvad der rør sig i børnegruppen. Efter måltidet hjælper vi børnene med at blive tørt med klud i ansigt og hænder, alt efter alder og udvikling. Derefter kravler hvert enkelt barn ned af stolen og går ud med klud og evt. Hagesmæk i vasketøjsspand på badeværelset.</p>

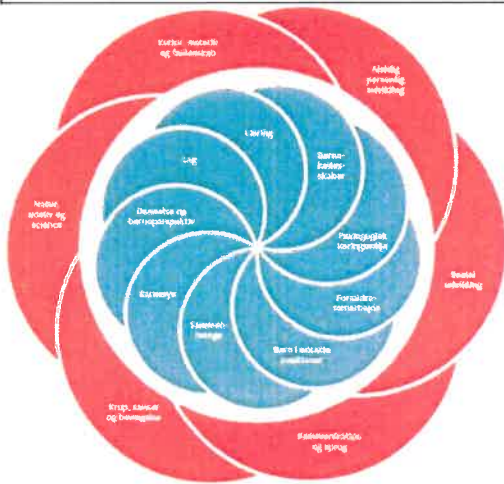
Mål:

Hvad er jeres mål med dette pædagogiske forløb og hvordan kobler jeres mål sig til den styrkede pædagogiske læreplan, læreplanstemaer og pædagogiske grundlag?

Mål	Kobling til pædagogisk læreplan
	Udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder.

Print/gem uden kommentarer: Gennemse/Registrering, vælg: ingen markering

Vi vil gerne skabe ro og nærvær, under måltidet samt mulighed for at udvikle alsidig personlig udvikling.	Understøtte samspil og tilknytning børn og pædagogisk personale samt børn imellem.

Forventede tegn på læring:

At det enkelte barn, viser initiativ, er aktiv deltagende i måltidet samt viser tegn på at være en del af fællesskabet på stuen/gruppen.

Indsats:

Indsats	Planer
Skabe mulighed for ro og fordybelse	At det pædagogiske personale fordeler sig på stue og badeværelse inden måltidet. Således at alle børn og voksne får vasket hænder efter endt aktivitet, inden måltidet begynder. Samt hjælpe og støtte børnene med at komme på plads ved bordet inden måltidet starter, ud fra det enkelte barns alder og udvikling.

Refleksion 1:

Hvorfor har vi valgt disse indsatser?	Nysgerrig på egen praksis.
Hvad vil vi voksne blive klogere på?	Gør vi det vi tror vi gør. Får børnene en god oplevelse af og under måltidet? Bliver børnene mere modige at prøve nye smage. Sætter børnene spontant ord på, emner fra dagligdagen?

Dokumentation:

Hvordan vil vi dokumentere det pædagogiske forløb:

Tage billeder med Ipad. Lave picolage med billederne.

EVALUERING:

Børns udbytte

Forventede tegn på børns læring: (Kopier jeres forventede tegn)	Hvad har vi set i forløbet:
At det enkelte barn, viser initiativ, er aktiv deltagende i måltidet samt viser tegn på at være en del af fællesskabet på stuen/gruppen.	Børnene tager initiativ og sætter ord på (mere mad, mere vand og det vi spiser) Alt efter alder og udvikling. Børnene er optaget af selv at ville gå ud på badeværelse med klud og hagesmæk. Efter endt måltid. De ældste børn kommunikerer verbalt om deres oplevelser i dagligdagen, hvem henter mig og hvad de ellers rør sig i børnegruppen.

Øvrigt:	

Børns oplevelser og børns perspektiv

Børnene er glade og stolte over at skulle med i køkkenet for at hente madvogn.
Vi oplever at børnene synes det kan være udfordrende at skulle fortælle de andre hvad dagens menu er.
 De synes det er sjovt at vi under måltidet rime/remser
 Flere børn synes det er sjovt og udfordrende at få små smagsprøver, af det de ikke altid vælger selv.
 Børnene synes det er sjovt og udfordrende at skulle gå ud med klud og hagesmæk, alder og udvikling.

Refleksion 2:

Hvad viser forløbet om vores refleksion og valg af indsatser?	Vi synes at børnene viser tegn på at måltidet foregår under ro og fordybelse samt at der er nærværende voksne som har fokus på det enkelte barn og børnegruppen.
Hvad viser evalueringen af nyt, overraskende og spændende?	At børnene er nysgerrige på smagsprøver og dermed udvikler lyst til at turde smage nyt.
Hvordan har vi indfriet læreplan og pædagogisk grundlag?	Udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Understøtte samspil og tilknytning børn og pædagogisk personale samt børn imellem. At det enkelte barn, viser initiativ, er aktiv deltagende i måltidet samt viser tegn på at være en del af fællesskabet på stuen/gruppen.

Hvad tager vi med os?

Hvad har vi voksne lært?	De voksne har lært at børnene er glade for at være aktivt deltagende i og omkring måltidet.
Hvad vil vi vide mere om?	
Hvad tager vi med til næste forløb?	At børnene er glade for at udføre små opgaver samt hjælpe med praktiske gøremål i dagligdagen.

Furesøs planlægnings-, refleksions- og evalueringsmodel

Pædagogisk forløb:	Vi er 'naturstamme' i skoven Naturfolk	
	Start:	1. maj 2022
Print/gem uden kommentarer: Gennemse/Registrering, vælg: ingen markering	Afsluttet:	7. juni 2022

Beskrivelse:

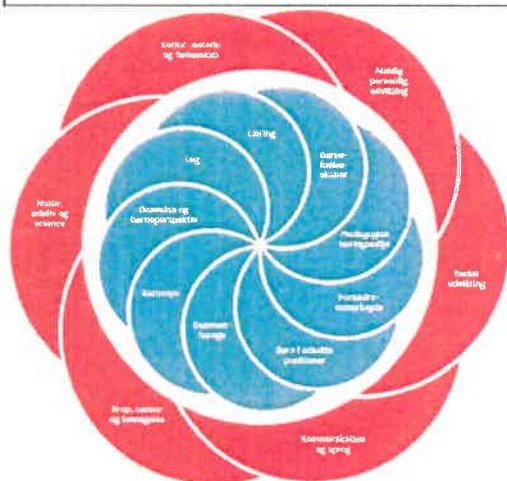
Børnegruppe:	14 Anemonebørn
Voksne:	Maya, Dorthe og Helle
Udgangspunkt for pædagogisk forløb:	Vi snakkede med børnene om hvad de kunne tænke sig i naturugerne – om vi skulle lave indianerlejr (stammefolk) – altså opbygge en fast lejr i skoven Det ville børnene gerne
Læringsmiljøer:	Da vi havde en mindre børnegruppe kunne vi lave et forløb, der var over kontinueret og mere omfattende. Vi kunne gribe og have tid til det børnene var optaget af og havde lyst til. Dette pædagogiske forløb var i udgangspunktet en aktivitet Vi var opmærksomme på som voksne både at være foran (viden) og gå ved siden af – og også bagved de børn som tog initiativer, havde ideer osv.

Mål:

Hvad er jeres mål med dette pædagogiske forløb og hvordan kobler jeres mål sig til den styrkede pædagogiske læreplan, læreplanstemaer og pædagogiske grundlag?

Mål	Kobling til pædagogisk læreplan
Vi skulle være stammefolk med dragter, musik, danse Alt dette i naturen – opbygge en fast lejr i skoven	Natur, udeliv og science: det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte. At alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundthed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling
Fortælle om begrebet 'drømmehjul' og hjælpe hinanden.	Kultur, æstetik og fællesskab:

<p>Vi er et fællesskab Viden om at der stadig findes stammefolk i verdenen Få en forståelse for andres kultur og måder at leve på Fokus på Anemone-børnenes fællesskaber og på børnenes spor = at de voksne er opmærksomme på at følge børnenes interesser og nysgerrighed</p>	<p>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.</p>
---	--

Forventede tegn på læring:

<p>Børnene var godt forberedte på vores forløb – de fik lært en del faglig kompetencer vedr. stammefolk via bøger, YouTube, og de voksnes fortællinger.</p>
<p>Det bidrog til deres nysgerrig – og fx Soldansen som bidrog til deres måde at bidrage på – havde betydning for andre. Dette fordi Anemonebørnene havde danset Soldansen før vores sommerfest i 2022 og vi fik strålende solskin.</p>
<p>Børnenes viden delte de imellem sig og andre- det havde betydning for dem at være en del at et fællesskab – et forpligtende fællesskab</p>

Indsats:

Indsats	Planer
Vi opbygger en natur-lejr i skoven	Bygger også en tipi, Birk (barn) laver en totempæl
Vi laver dragter	Hvert barn medbringer en t-shirt hjemmefra og sammen kreeres en dragt
Vi laver hovedfjer	Vi klipper og laver pandebånd

Vi laver amulet	Med farver og tegn
Vi laver musik instrumenter	Vi samler pinde i skoven
Vi laver drømmehjul	Med sten, fjer og perler

Refleksion 1:

Hvorfor har vi valgt disse indsatser?	Vi fornemmede, at emnet ville interesse vores børn Vi viste dem et sted i skoven hvor vi kunne være
Hvad vil vi voksne blive klogere på?	Var der læring i det for børnene?

Dokumentation:

Hvordan vil vi dokumentere det pædagogiske forløb:

Masser af fotos, collager med tekst som blev sendt ud til forældrene via Aula og hængt op på vores stue – så vi og forældrene kunne snakke med børnene om deres oplevelser i skoven
---

EVALUERING:

Børns udbytte

Forventede tegn på børns læring: (Kopier jeres forventede tegn)	Hvad har vi set i forløbet:
At børnene var godt forberedte på vores forløb – de fik lært en del faglig kompetencer vedr. stammefolk via bøger, YouTube, og de voksnes fortællinger.	Børnene havde helt styr på deres remedier: dragter, pandebånd, amulet, siddeunderlag. Hvert barn havde selv valgt et symbol til deres remedier – så de kunne kende forskel uden problem.

Børnenes viden deles imellem sig og andre- det havde betydning for dem at være en del af et fællesskab – et forpligtende fællesskab	Børnene udviste at de vidste hvad der skulle ske i skoven Børnene skiftes til at være medicinmanden i skoven og altså være den der dansede forret – det bidrog til børnenes selvudvikling at blive set og hørt. Og være medbestemmende.
At forløbet bidrog til deres nysgerrighed –	Børnene var meget engagerede og involveret og deltagende. De bidrog hver især med gode ideer til lege, dans osv. og fx Soldansen bidrog til børnenes måde at bidrage på og havde betydning for andre. Dette fordi Anemonebørnene havde danset Soldansen før vores sommerfest i 2022 og vi fik strålende solskin.
	Børnene glædede sig til at få deres drømmehjul med hjem til evt. dårlige drømme.
Øvrigt:	

Børns oplevelser og børns perspektiv

Børnene er blevet set og hørt og har bidraget hver især til forløbet – vi oplever at børnene er blevet bedre til at fortælle om deres interesser og behov.

Refleksion 2:

Hvad viser forløbet om vores refleksion og valg af indsatser?	Vi har været i øjenhøjde/børnehøjde – alle både børn og voksne har udvist engagement i forløbet
Hvad viser evalueringen af nyt, overraskende og spændende?	Vi lavede dans til solguden om godt vejr og det mente børnene var derfor at solen faktisk kom frem
Hvordan har vi indfriet læreplan og pædagogisk grundlag?	Børnefællesskaber: børnene udviste stor hjælpsomhed over for hinanden. Fællesskabet er styrkede på stuen – børnene ser hinanden Kultur: vi oplever andre måder at leve på end den børnene var vant til.

Hvad tager vi med os?

Hvad har vi voksne lært?	Når vi arbejder med materialer så er det vigtigt at arbejde i små grupper – så alle kommer til
Hvad vil vi vide mere om?	
Hvad tager vi med til næste forløb?	At det giver mening med tydelige rammer for forløbet og at følge børnenes spor så de føler sig set og hørt.

Furesøs planlægnings-, refleksions- og evalueringsmodel

Pædagogisk forløb:	Mere ro på børnene		
	Start:	Oktober 2022	
Print/gem uden kommentarer: Gennemse/Registrering, vælg: ingen markering	Afsluttet:	Marts 2023	

Beskrivelse:

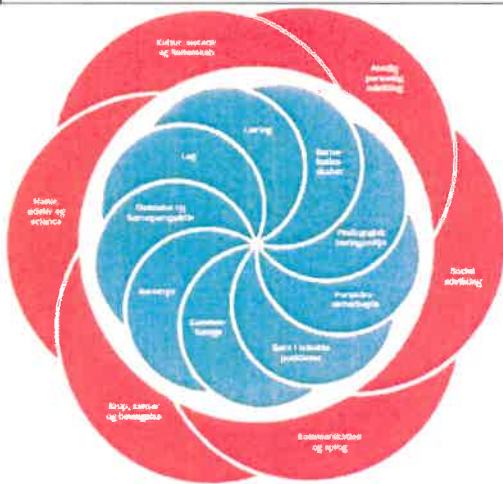
Børnegruppe:	Hele stuen
Voksne:	De voksne på Solsikken
Udgangspunkt for pædagogisk forløb:	Vi oplever, at en del børn skifter hurtigt mellem lege, mister fokus på det, de er i gang med. De kommer til at zappe, hvilket forstyrrer andres lege og skaber megen uro og larm. De voksne bruger meget tid på at slukke ildebrande, følge børn tilbage til lege eller til oprydning af lege. Vi vil gerne hen til, at vi ser nogle længere og mere fordybte lege. Og at de voksne er/kan være mere nærværende og fordybe sig i læringsprocesser sammen med børnene.
Læringsmiljøer:	Børnekulturen er særligt i spil – det er i børnekulturen vi gerne vil justere, så det bliver rart for alle at være.

Mål:

Hvad er jeres mål med dette pædagogiske forløb og hvordan kobler jeres mål sig til den styrkede pædagogiske læreplan, læreplanstemaer og pædagogiske grundlag?

Mål	Kobling til pædagogisk læreplan
At vi oplever at børnene er længere tid fordybet i lege. At de lege, der leges, er konstruktive for fællesskabet og med gensidig respekt for hinandens grænser og oplevelser.	<p>Alsidig personlig udvikling</p> <p>To pædagogiske mål</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

	<p>2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.</p>

Forventede tegn på læring:

Længere fordybende lege, hvor børnene opleves zappe mindre mellem legene.
At børnene har glæde af legezonerne og vi kan se zonerne hjælper børnene til at fastholde deres leg.
At vi oplever mere ro på stuen.

Indsatser:

Indsats	Planer
Værne om legen.	Afskærme og afgrænse legen. F.eks. med en madras på højkant, der afskærmer legen som en lille væg.
Opdeling af børnegruppernes lege på de rum, vi har til rådighed	Guide børnene til, hvor legen kan foregå, så de har ro til fordybelse og andre ikke bliver forstyrret i deres leg.
Skabe mulighed for fælles ro	Samles om højtlesning (Vi oplever en stor interesse for historier/bøger/sange).
Nytænkning og indretning af legezoner	Løbende ændre på legezoner og indretning. Udskifte udvalget af legetøj efter børnenes interesser og behov.
Give mulighed for grovmotorisk udfoldelse indenfor og udenfor.	Tilbyde leg på legepladsen om formiddagen, med dem der har brug for/elsker en god løbeleg/bane. Indkøb af Gonge karrusel til stuen.

Refleksion 1:

Hvorfor har vi valgt disse indsatser?	Ud fra et børneperspektiv kunne vi se, at børnene havde brug for hjælp til at afskærme/afgrænse legene og med at blive guidet i, hvor legene kunne/kan foregå, så der er plads til at alle kan være der i et positivt fællesskab.
Hvad vil vi voksne blive klogere på?	Hvad der virker og hvilke indsatser, der skal til, for at få ro på børnegruppen.

Dokumentation:

Hvordan vil vi dokumentere det pædagogiske forløb:

Legefortællinger der understøtter og rammesætter børnenes lege.
Dokumentation via Aula til forældrene omkring de lege, der er på spil på stuen. Dette for at forældrene kan være med til at forstærke legefortællingerne.
Hverdagsevaluering mellem de voksne – det her virkede...det gør vi noget mere af!

EVALUERING:

Børns udbytte

Forventede tegn på børns læring: (Kopier jeres forventede tegn)	Hvad har vi set i forløbet:
At børnene har glæde af legezonerne og vi kan se zonerne hjælper børnene til at fastholde deres leg.	Vi har set at børnene har taget godt imod legezonerne. Vi har lavet legezoner ud fra, hvad vi oplevede børnene efterspurgte i deres lege. Eksempelvis har vi skabt mere plads og afgrænsning omkring legekøkkenet, da vi oplevede at en stor gruppe børn kunne lege fordybet og på tværs i denne legezone.
Længere fordybende lege, hvor børnene opleves zappe mindre mellem legene.	Vi oplevede at en større gruppe børn elskede at høre lydbog og lave perleplader. I en længere periode gav denne aktivitet dagligt både ro og hygge til den gruppe børn der deltog i dette fællesskab. Samtidig frigav aktiviteten plads og ro til de øvrige børns lege rundt omkring på stuen.
At vi oplever mere ro på stuen.	At børnene har fået en bedre legekultur, hvor vi oplever at børnene er blevet bedre til at finde pladsen til deres egen leg, som skaber mere ro på stuen.
Øvrigt:	

Børns oplevelser og børns perspektiv

Børnene opleves nysgerrige og glade over fornyelser i legezonerne. Børnene har hjulpet med at flytte om på stuen flere gange og har syntes det var spændende at være med til. Flere børn fra stuen har givet udtryk for, at de har styr på, hvor de kan have de vilde/stille lege.

Refleksion 2:

Hvad viser forløbet om vores refleksion og valg af indsatser?	Vi skal blive ved med at tydeliggøre, hvor de forskellige typer leg (både den vilde og den stille leg) kan foregå. At vi har en vigtig rolle i forhold til at børnekulturen er rar for alle.
Hvad viser evalueringen af nyt, overraskende og spændende?	At en lydbog kan skabe ro og fokus for en større gruppe børn uden en voksen sidder med. Det har frigivet ressourcer til andre opgaver.
Hvordan har vi indfriet læreplan og pædagogisk grundlag?	Fordi vi har skabt mere ro på stuen, er læringsmiljøet nu endnu mere understøttende i forhold til, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer.

Hvad tager vi med os?

Hvad har vi voksne lært?	Vi skal blive ved med at tydeliggøre, hvor de forskellige typer leg (både den vilde og den stille leg) kan foregå. At vi har en vigtig rolle i forhold til at børnekulturen er rar for alle.
Hvad vil vi vide mere om?	
Hvad tager vi med til næste forløb?	